สูงสุดเมืองหนึ่งของโลกกล่าวโดยสรุปได้ว่ากรุงเทพมหานครเมืองหลวงในลักษณะเป็นเมืองโตเดี่ยวหรือเอกนครของประเทศ เป็นศูนย์กลางอำนาจการบริหารประเทศแบบรวมศูนย์การปกครอง (Centralization)รวมทั้งเป็นศูนย์กลางความเจริญทุกด้าน ทำให้ประชากรหลั่งไหลเข้ามาประกอบอาชีพที่หลากหลาย เป็นเหตุให้กรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรส่วนท้องถิ่นที่มีโครงสร้างการบริหารขนาดใหญ่ที่สุด มีบุคลากรจำนวนมากที่สุดในบรรดาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย

หลังจากคณะรัฐบาลนำโดย พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี มีมติให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครพ.ศ. 2528เป็นกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการกรุงเทพมหานครเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติภารกิจขอบเขตความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ฯลฯ ส่งผลให้กรุงเทพมหานครจึงเป็นศูนย์รวมอำนาจการบริหารราชการท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นเมืองหลวงของประเทศ กล่าวคือ ตามบัญญัติมอบอำนาจการบริหารกรุงเทพมหานครไว้กับ 2 ฝ่ายคือ (1) สภากรุงเทพมหานคร เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เสมือนเป็นสภาสูงของกรุงเทพมหานคร และ (2) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร เสมือนเป็นผู้นำด้านบริหารสูงสุดกรุงเทพมหานคร โดยบัญญัติลักษณะอำนาจแต่ละฝ่าย มีรายละเอียดพอสังเขปดังนี้

1. สภากรุงเทพมหานคร สมาชิกมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ไม่สามารถปลดผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเนื่องจากผู้ว่าราชการก็มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบการออกข้อบัญญัติที่เป็นกิจการของกรุงเทพมหานครเช่นการก่อตั้งบริษัทการถือหุ้นในบริษัทการให้เอกชนเข้าทำกิจการใดๆหรือการทำกิจการใดๆของกรุงเทพมหานครนอกพื้นที่ให้ความเห็นชอบข้อกำหนดต่างๆ ตั้งคณะกรรมการสามัญชุดต่างๆตราข้อบังคับสมาชิกและข้อบังคับการประชุมสภากรุงเทพมหานคร และการลงมติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่ง

2. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหัวหน้าฝ่ายบริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงเป็นข้าราชการการเมืองวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปีมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครพ.ศ. 2528 และแก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ. 2542 เช่น การแต่งตั้งหรือถอดถอนรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและบุคคลที่ทำหน้าที่ทางการเมืองของกรุงเทพมหานครเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งยุบสภากรุงเทพมหานครเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของข้าราชการและลูกจ้างของกรุงเทพมหานครมีปลัดกรุงเทพมหานครเป็นข้าราชการประจำรับผิดชอบควบคุมดูแลการปฏิบัติงานเขตทั้ง 50 เขตโดยผู้อำนวยการเขตเป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติภารกิจภายในเขตพื้นที่ของตนซึ่งกำหนดอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

หากพิจารณาการปฏิรูประบบบริหารการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษของกรุงเทพมหานคร ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครพ.ศ. 2528 ควบคู่กับสภาพการณ์ทางกายภาพ อาณาเขตพื้นที่ ขอบเขตหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบทั้ง 27 ข้อข้างต้น และจำนวนประชาชนที่ต้องดูแล ซึ่งเป็นภารกิจที่มากเกินกว่าความรับผิดชอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงแห่งเดียว ในขณะที่อำนาจหน้าที่บางประการไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างมี